

# Obsah

|                                                                                                                                            |           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| Úvod .....                                                                                                                                 | 11        |
| <b>1. Orgány státní správy (obce, okresní úřady, Česká inspekce životního prostředí, ministerstva), jejich působnost .....</b>             | <b>13</b> |
| 1.1 Orgány státní správy .....                                                                                                             | 13        |
| 1.2 Působnost obcí .....                                                                                                                   | 13        |
| 1.3 Působnost okresních úřadů .....                                                                                                        | 14        |
| 1.4 Působnost ústředních orgánů státní správy (ministerstva, úřady) .....                                                                  | 15        |
| 1.4.1 Ministerstvo životního prostředí .....                                                                                               | 15        |
| 1.4.2 Ministerstvo průmyslu a obchodu .....                                                                                                | 16        |
| 1.4.3 Ministerstvo pro místní rozvoj .....                                                                                                 | 16        |
| 1.4.4 Ministerstvo zemědělství .....                                                                                                       | 16        |
| 1.4.5 Ministerstvo zdravotnictví .....                                                                                                     | 17        |
| 1.4.6 Státní úřad pro jadernou bezpečnost .....                                                                                            | 17        |
| 1.5 Působnost České inspekce životního prostředí .....                                                                                     | 17        |
| <b>2. Obecné povinnosti z hlediska ochrany životního prostředí (územní a stavební řízení, posuzování vlivů na životní prostředí) .....</b> | <b>19</b> |
| 2.1 Povinnosti ve stavbě .....                                                                                                             | 19        |
| 2.2 Stavební úřady .....                                                                                                                   | 19        |
| 2.3 Vydání územního rozhodnutí .....                                                                                                       | 20        |
| 2.3.1 Posuzování vlivů na životní prostředí .....                                                                                          | 20        |
| <b>3. Povinnosti podnikatelských a jiných subjektů z hlediska ochrany jednotlivých složek životního prostředí .....</b>                    | <b>23</b> |
| 3.1 Vodní hospodářství .....                                                                                                               | 23        |
| 3.1.1 Základní povinnosti při nakládání s vodami .....                                                                                     | 23        |
| 3.1.2 Povolení k nakládání s vodami .....                                                                                                  | 23        |
| 3.1.3 Povolení k vodohospodářským dílům .....                                                                                              | 24        |
| 3.1.4 Povolení k některým činnostem .....                                                                                                  | 24        |
| 3.1.5 Souhlas .....                                                                                                                        | 24        |
| 3.1.6 Vyjádření .....                                                                                                                      | 25        |
| 3.1.7 Vypouštění vod do veřejných kanalizací .....                                                                                         | 25        |
| 3.1.8 Ochrana povrchových a podzemních vod .....                                                                                           | 25        |
| 3.1.9 Havarijní zhoršení jakosti vod .....                                                                                                 | 26        |
| 3.1.10 Vodohospodářská díla .....                                                                                                          | 26        |
| 3.1.11 Pokuty .....                                                                                                                        | 27        |
| 3.1.12 Vodohospodářské orgány .....                                                                                                        | 27        |
| 3.1.13 Vodohospodáři .....                                                                                                                 | 28        |

|         |                                                                                                         |    |
|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 3.1.14  | Vypouštění odpadních vod do vod povrchových .....                                                       | 28 |
| 3.1.15  | Úplaty ve vodním hospodářství .....                                                                     | 28 |
| 3.1.16  | Poplatky za vypouštění odpadních vod<br>do vod povrchových .....                                        | 29 |
| 3.1.17  | Odběry vod z veřejných vodovodů a odvádění<br>odpadních vod veřejnými kanalizacemi .....                | 30 |
| 3.1.18  | Ochrana před povodněmi .....                                                                            | 30 |
| 3.1.19  | Další předpisy .....                                                                                    | 30 |
| 3.2     | Ochrana ovzduší .....                                                                                   | 34 |
| 3.2.1   | Povinnosti provozovatelů velkých a středních zdrojů<br>znečišťování .....                               | 34 |
| 3.2.2   | Povinnosti provozovatelů malých zdrojů znečišťování .....                                               | 35 |
| 3.2.3   | Povinnosti provozovatelů mobilních zdrojů znečišťování .....                                            | 35 |
| 3.2.4   | Orgány státní správy ochrany ovzduší .....                                                              | 35 |
| 3.2.5   | Poplatky za znečišťování ovzduší .....                                                                  | 37 |
| 3.2.6   | Měření emisí .....                                                                                      | 38 |
| 3.2.6.1 | Měření u jmenovitě určených zdrojů znečišťování .....                                                   | 38 |
| 3.2.7   | Hlášení havárie velkých a středních zdrojů znečišťování .....                                           | 38 |
| 3.2.8   | Imisní limity .....                                                                                     | 39 |
| 3.2.9   | Oblasti vyžadující ochranu ovzduší .....                                                                | 39 |
| 3.2.10  | Ochrana ozonové vrstvy .....                                                                            | 40 |
| 3.3     | Odpadové hospodářství .....                                                                             | 42 |
| 3.3.1   | Nové povinnosti .....                                                                                   | 43 |
| 3.3.2   | Upravené stávající povinnosti .....                                                                     | 44 |
| 3.3.3   | Zrušení některých povinností .....                                                                      | 45 |
| 3.3.4   | Nejdůležitější základní pojmy .....                                                                     | 45 |
| 3.3.5   | Všeobecné povinnosti při nakládání s odpady .....                                                       | 46 |
| 3.3.6   | Katalog odpadů .....                                                                                    | 46 |
| 3.3.7   | Povinnosti původců odpadů .....                                                                         | 47 |
| 3.3.8   | Povinnosti při sběru a výkupu odpadů .....                                                              | 47 |
| 3.3.9   | Povinnosti při úpravě, využívání a zneškodňování odpadů .....                                           | 48 |
| 3.3.10  | Povinnosti při přepravě a dopravě odpadů .....                                                          | 48 |
| 3.3.11  | Nakládání s komunálním odpadem .....                                                                    | 49 |
| 3.3.12  | Dovoz, vývoz a tranzitní přeprava odpadů .....                                                          | 49 |
| 3.3.13  | Výrobky, obaly a obalové materiály .....                                                                | 50 |
| 3.3.14  | Evidence a ohlašování odpadů .....                                                                      | 50 |
| 3.3.15  | Orgány státní správy v oblasti nakládání s odpady .....                                                 | 51 |
| 3.3.16  | Poplatky za ukládání odpadů na skládky .....                                                            | 52 |
| 3.3.17  | Finanční rezerva .....                                                                                  | 53 |
| 3.3.18  | Nakládání s některými nebezpečnými odpady<br>(dle § 3 odst. 3 zákona č. 125/1997 Sb., o odpadech) ..... | 53 |
| 3.3.19  | Hodnocení nebezpečných vlastností odpadů .....                                                          | 54 |



|         |                                                                                                                                                                           |    |
|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 3.3.20  | Přechodná ustanovení .....                                                                                                                                                | 54 |
| 3.3.21  | Prováděcí předpisy k zákonu č. 125/1997 Sb.,<br>o odpadech .....                                                                                                          | 54 |
| 3.4     | Ochrana přírody .....                                                                                                                                                     | 58 |
| 3.4.1   | Ochrana systému ekologické stability krajiny .....                                                                                                                        | 58 |
| 3.4.2   | Ochrana významných krajinných prvků (lesy, vodní toky,<br>vodní nádrže apod.) .....                                                                                       | 58 |
| 3.4.3   | Ochrana rostlin a živočichů .....                                                                                                                                         | 59 |
| 3.4.4   | Ochrana dřevin a povolování jejich kácení .....                                                                                                                           | 59 |
| 3.4.5   | Ochrana a využití jeskyní .....                                                                                                                                           | 59 |
| 3.4.6   | Ochrana paleontologických nálezů .....                                                                                                                                    | 60 |
| 3.4.7   | Zvláště chráněná území (národní parky, chráněné krajinné<br>oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace,<br>národní přírodní památky, přírodní památky) ..... | 60 |
| 3.4.8   | Ochrana zvláště chráněných druhů rostlin a zvláště<br>chráněných druhů živočichů .....                                                                                    | 60 |
| 3.4.9   | Souhlas k některým činnostem ve zvláště<br>chráněných územích .....                                                                                                       | 61 |
| 3.4.10  | Povinnosti investorů .....                                                                                                                                                | 61 |
| 3.4.11  | Orgány a státní správa ochrany přírody .....                                                                                                                              | 61 |
| 3.4.12  | Stráž přírody .....                                                                                                                                                       | 62 |
| 3.4.13  | Přestupky a pokuty .....                                                                                                                                                  | 62 |
| 3.5     | Ochrana zdraví .....                                                                                                                                                      | 66 |
| 3.5.1   | Zákon o péči o zdraví lidu .....                                                                                                                                          | 66 |
| 3.5.2   | Státní správa na úseku péče o vytváření a ochranu zdravých<br>životních podmínek .....                                                                                    | 67 |
| 3.5.3   | Další předpisy .....                                                                                                                                                      | 68 |
| 3.6     | Ochrana půdního fondu .....                                                                                                                                               | 71 |
| 3.6.1   | Ochrana zemědělského půdního fondu .....                                                                                                                                  | 71 |
| 3.6.1.1 | Zásady ochrany zemědělského půdního fondu .....                                                                                                                           | 71 |
| 3.6.1.2 | Odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu .....                                                                                                                           | 71 |
| 3.6.1.3 | Odvody za odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu .....                                                                                                                 | 72 |
| 3.6.1.4 | Orgány ochrany zemědělského půdního fondu .....                                                                                                                           | 73 |
| 3.6.2   | Lesní hospodářství .....                                                                                                                                                  | 74 |
| 3.6.2.1 | Pozemky určené k plnění funkcí lesa .....                                                                                                                                 | 74 |
| 3.6.2.2 | Kategorie lesů .....                                                                                                                                                      | 75 |
| 3.6.2.3 | Lesy pod vlivem imisí .....                                                                                                                                               | 75 |
| 3.6.2.4 | Základní povinnosti při ochraně lesních a jiných pozemků<br>(pozemky určené k plnění funkcí lesa) .....                                                                   | 75 |
| 3.6.2.5 | Odnětí pozemků a omezení jejich využívání .....                                                                                                                           | 76 |
| 3.6.2.6 | Zákaz některých činností v lesích .....                                                                                                                                   | 76 |
| 3.6.2.7 | Odborný lesní hospodář .....                                                                                                                                              | 76 |

|           |                                                                                                                                 |           |
|-----------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 3.6.2.8   | Orgány státní správy lesů .....                                                                                                 | 77        |
| 3.7       | Ochrana nerostného bohatství .....                                                                                              | 79        |
| <b>4.</b> | <b>Působnost obcí v životním prostředí .....</b>                                                                                | <b>81</b> |
| 4.1       | Samostatná působnost .....                                                                                                      | 81        |
| 4.2       | Přenesená působnost .....                                                                                                       | 81        |
| <b>5.</b> | <b>Státní podpora z hlediska ochrany životního prostředí .....</b>                                                              | <b>85</b> |
| 5.1       | Soustava daní .....                                                                                                             | 85        |
| 5.1.1     | Zákon ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění<br>pozdějších předpisů .....                                             | 85        |
| 5.1.2     | Zákon ČNR č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění<br>pozdějších předpisů .....                                          | 86        |
| 5.1.3     | Zákon ČNR č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve<br>znění pozdějších předpisů .....                                      | 86        |
| 5.1.4     | Zákon ČNR č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění<br>pozdějších předpisů .....                                          | 87        |
| 5.1.5     | Zákon ČNR č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění<br>pozdějších předpisů .....                                                | 88        |
| 5.1.6     | Zákon ČNR č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací<br>a dani z převodu nemovitosti, ve znění pozdějších<br>předpisů ..... | 88        |
| 5.2       | Státní fond životního prostředí České republiky .....                                                                           | 88        |
| <b>6.</b> | <b>Odborná způsobilost pro výkon některých činností<br/>v životním prostředí .....</b>                                          | <b>90</b> |
| 6.1       | Odborná způsobilost pro činnosti v životním prostředí – obecně .....                                                            | 90        |
| 6.2       | Odborná způsobilost pro činnosti ve vodním hospodářství .....                                                                   | 91        |
| 6.3       | Odborná způsobilost pro činnosti v ochraně ovzduší .....                                                                        | 91        |
| 6.4       | Odborná způsobilost pro činnosti v odpadovém hospodářství .....                                                                 | 92        |
| 6.4.1     | Autorizace .....                                                                                                                | 92        |
| 6.4.2     | Hodnocení nebezpečných vlastností odpadů .....                                                                                  | 93        |
| 6.5       | Odborná způsobilost pro činnosti v ochraně přírody .....                                                                        | 93        |
| 6.6       | Odborná způsobilost pro činnosti v ochraně zdraví .....                                                                         | 94        |
| 6.7       | Odborná způsobilost pro činnosti v lesním hospodářství .....                                                                    | 95        |
| 6.8       | Odborná způsobilost pro činnosti v ochraně nerostného bohatství .....                                                           | 96        |
| 6.9       | Odborná způsobilost pro činnosti v územním plánování<br>a stavebním řádu .....                                                  | 97        |
| <b>7.</b> | <b>Pokuty a jiné sankce za porušování předpisů v ochraně<br/>životního prostředí .....</b>                                      | <b>99</b> |
| 7.1       | Pokuty za porušování povinností v životní prostředí – obecně .....                                                              | 99        |



|                                 |                                                                                                                            |            |
|---------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 7.2                             | Pokuty za porušování povinností ve vodním hospodářství .....                                                               | 99         |
| 7.3                             | Pokuty za porušování povinností v ochraně ovzduší .....                                                                    | 100        |
| 7.4                             | Pokuty za porušování povinností v odpadovém hospodářství .....                                                             | 101        |
| 7.5                             | Pokuty za porušování povinností v ochraně přírody .....                                                                    | 102        |
| 7.6                             | Pokuty za porušování povinností v ochraně zdraví .....                                                                     | 103        |
| 7.7                             | Pokuty za porušování povinností v ochraně<br>zemědělského půdního fondu .....                                              | 104        |
| 7.8                             | Pokuty za porušování povinností v lesním hospodářství .....                                                                | 104        |
| 7.9                             | Pokuty za porušování povinností v ochraně nerostného bohatství .....                                                       | 105        |
| 7.10                            | Pokuty za porušování povinností v územním plánování<br>a stavebním řádu .....                                              | 105        |
| 7.11                            | Pokuty dle zákona o obcích (z hlediska ochrany životního prostředí) ...                                                    | 106        |
| 7.12                            | Trestné činy, přestupky .....                                                                                              | 107        |
| <b>8.</b>                       | <b>Příklad postupu podnikatelských a jiných subjektů<br/>při konkrétní činnosti .....</b>                                  | <b>108</b> |
| 8.1                             | Výstavba spalovny odpadů .....                                                                                             | 108        |
| 8.1.1                           | Žádost o udělení souhlasu k nakládání<br>s nebezpečnými odpady .....                                                       | 109        |
| 8.1.2                           | Žádost o udělení souhlasu s provozem zařízení<br>ke zneškodňování odpadů a provozním řádem zařízení .....                  | 109        |
| 8.2                             | Příklad osnovy žádosti k zajištění ochrany životního prostředí .....                                                       | 110        |
| 8.2.1                           | Povolení k odběru a vypouštění vod (nakládání s vodami)<br>a ke stavbě čistírny odpadních vod (vodohospodářské dílo) ..... | 110        |
| 8.3                             | Příklady osnov a vzorů některých provozních předpisů k zajištění<br>ochrany životního prostředí .....                      | 111        |
| 8.3.1                           | Plán opatření pro případ havarijního zhoršení jakosti vod ....                                                             | 111        |
| 8.3.2                           | Provozní řád skladu ropných látek .....                                                                                    | 111        |
| 8.3.3                           | Povodňový plán .....                                                                                                       | 112        |
| 8.3.4                           | Provozní řád skladu nebezpečných odpadů .....                                                                              | 112        |
| 8.3.5                           | Provozní řád zařízení ke zneškodňování odpadů .....                                                                        | 112        |
| <b>9.</b>                       | <b>Harmonizace legislativy České republiky v životním prostředí<br/>s předpisy Evropské unie (EU) .....</b>                | <b>113</b> |
| 9.1                             | Ochrana životního prostředí – Sbližování legislativy České republiky<br>s legislativou Evropské unie .....                 | 113        |
| 9.1.1                           | Dopady přistoupení České republiky k Evropské unii .....                                                                   | 115        |
| 9.1.2                           | Princip práva v Evropském společenství .....                                                                               | 115        |
| 9.2                             | Systémy environmentálního managementu (EMS) .....                                                                          | 117        |
| <b>Závěr .....</b>              |                                                                                                                            | <b>119</b> |
| <b>Seznam příloh .....</b>      |                                                                                                                            | <b>120</b> |
| <b>Použitá literatura .....</b> |                                                                                                                            | <b>121</b> |